

ÇEVRE GAZETECİLİĞİ BAĞLAMINDA AKBELEN HABERLERİNİN GÖSTERGEBİLİMSEL ANALİZİ

Mehmet SUIÇMEZ¹

ÖZ

Araştırma Makalesi

Research Article

1

Doç.Dr.
Bilecik Şeyh Edebali
Üniversitesi/Söğüt Meslek
Yüksekokulu/Görsel-İşitsel
Teknikler ve Medya
Yapımcılığı/Basım ve Yayım
Teknolojileri Programı

E-Posta
mehmet.suiczmez@bilecik.edu.tr
ORCID
0000-0001-7909-0704

Başvuru Tarihi / Received
11.11.2024

Kabul Tarihi / Accepted
21.01.2025

Bu çalışmada, Akbelen Ormanı ile ilgili altı haberin göstergebilimsel analizi yapılarak çevre gazeteciliği bağlamında medyanın rolü ve etkileri incelenmiştir. Araştırma kapsamında, ulusal gazetelerde yayımlanan haberler dijital medya arşivlerinden alınmış ve Saussure ve Barthes'in göstergebilimsel yaklaşımları temel alınarak iki aşamalı bir inceleme gerçekleştirilmiştir. Saussure'un yapısalcı anlayışı çerçevesinde, haberlerdeki dilsel ve görsel göstergeler gösteren-gösterilen ilişkisi üzerinden paradigmatik ve sentagmatik eksenlerde değerlendirilmiştir. Araştırma, çevre gazeteciliğinin kamuoyunun doğru bilgilendirilmesindeki ve çevresel farkındalık yaratmadaki önemine dikkat çekmektedir. Araştırmanın sonuçları, haberlerde kullanılan kelimelerin, ifadelerin ve görsellerin okuyucunun olay algısını şekillendirdiğini, aynı zamanda çevre sorunlarının dramatik yönlerini vurguladığını ortaya koymaktadır. Haber başlıkları, metinler ve görseller, olayın ciddiyetini ve aciliyetini okuyucuya aktarmak için stratejik olarak seçilmiştir. Bu tercihlerin, çevresel meselelerin önemini ön plana çıkardığı ve toplumsal duyarlılığı harekete geçirme potansiyeline sahip olduğu düşünülmektedir. Bulgular, çevre gazeteciliğinin, yalnızca bilgi paylaşımı yapmakla kalmayıp; aynı zamanda okuyucuların çevreyle ilgili tutumlarını şekillendiren güçlü bir araç olduğunu da ortaya koymaktadır. Haberlerdeki çerçeveleme süreçleri, kamuoyunun çevresel konulara dair farkındalığını artırmakta ve yer yer kamu baskısı oluşturacak düzeyde toplumsal harekete katkı sunabilmektedir. Dolayısıyla araştırma, medyanın hem çevre savunusunu güçlendiren hem de toplumsal eylemlere ivme kazandıran işlevlerini vurgularken, çevre gazeteciliği uygulamalarında etik sorumluluğun ve nesnellüğün ne kadar kritik olduğunu bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çevre gazeteciliği, Akbelen ormanı, Göstergebilim çözümü.

SEMIOTIC ANALYSIS OF AKBELEN NEWS IN THE CONTEXT OF ENVIRONMENTAL JOURNALISM

ABSTRACT

In this study, a semiotic analysis of six news items about Akbelen Forest was carried out to examine the role and impact of the media within the context of environmental journalism. As part of the research, news pieces published in national newspapers were sourced from digital media archives and subjected to a two-stage examination based on the semiotic approaches of Saussure and Barthes. Within Saussure's structuralist perspective, linguistic and visual indicators in the news were assessed via the signifier-signified relationship on paradigmatic and syntagmatic axes. The study underscores the importance of environmental journalism in informing the public accurately and fostering environmental awareness. The findings reveal that the words, expressions, and visuals used in the news shape the reader's perception of events and also emphasize the dramatic aspects of environmental issues. News headlines, texts, and visuals are strategically chosen to convey the seriousness and urgency of the situation. These choices highlight the significance of environmental matters and possess the potential to mobilize public sensitivity. The results further indicate that environmental journalism not only provides information but also serves

as a powerful tool in molding readers' attitudes toward the environment. Through framing processes in the news, public awareness of environmental issues can be raised to the point of generating social pressure and, at times, prompting collective action. Consequently, the study illustrates how the media both strengthens environmental advocacy and spurs social movements, while also highlighting the critical importance of ethical responsibility and objectivity in environmental journalism.

Keywords: Environmental journalism, Akbelen forest, Semiotic analyze.

GİRİŞ

Çevre, doğanın biyolojik, fiziksel ve kimyasal bileşenlerini içeren, insanlar ve diğer canlıların etkileşimde bulunduğu bir ekosistemler bütünüdür (Carson, 2002, s. 43-45). İnsan aktivitelerinin ekosistemler ve biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkisi, çevre sorunlarının temel sebeplerindedir (Cox, 2010, s. 266). Küresel çevre problemleri, biyoçeşitlilik kaybı, hava ve su kirliliği, iklim değişikliği ve doğal kaynakların tükenmesi gibi alanları kapsamaktadır. Bu sorunlar, ekosistemlerin hızla zarar görmesine ve insan yaşamını doğrudan etkileyen krizlere yol açmaktadır. Ekonomik kalkınma ve enerji ihtiyacı gerekçesiyle yapılan faaliyetler, çevre savunucuları ve yerel halk tarafından direnişle karşılanmaktadır (Martínez-Alier ve Muradian, 2015, s. 155). Türkiye’de, Akbelen Ormanı, kömür madenciliği nedeniyle tahrip edilmekte, çevre mücadeleleri ve medya aracılığıyla bu mücadelelerin toplumsal bilinç üzerindeki etkisi dikkat çekmektedir. Çevresel sorunların medyada ele alınış biçimlerinin, toplumsal farkındalığı artırmada etkili olduğu görülmektedir (Basmacı, 2021, s. 1213). Bu durum, çevre gazeteciliğinin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Gazetecilik, toplumun bilgilendirilmesi ve kamu yararının gözetilmesi amacıyla doğru ve güvenilir bilgi aktarır (Harcup ve O’Neill, 2016, s. 1480). Çevre gazeteciliği ise bu işlevi çevresel konulara odaklanarak, doğa, ekoloji ve sürdürülebilirlik gibi konularda toplumun bilinçlenmesini sağlar. Çevre sorunlarının medya aracılığıyla geniş kitlelere ulaşması, çevre politikalarının desteklenmesi açısından önemlidir (Lester ve Hutchins, 2013, s. 98-100). Bu konuda Durgeç ve Demirel (2023, s. 501), dijital medyanın çevresel farkındalık yaratmada ve çevre politikalarının kamuoyuna aktarılmasında kritik bir rol üstlendiğini vurgulamaktadır. Yine Cengiz (2023, s. 113), özellikle kuraklık haberlerinde, medyanın çevre sorunlarını ele alma biçimlerinin toplumun olaylara yaklaşımını şekillendirdiğini belirtmektedir.

Bu çalışma, Akbelen Ormanı mücadelesinin medya temsillerini göstergebilim yöntemiyle inceleyerek, haberlere yüklenen semboller ve dilin çevre gazeteciliğindeki kullanımını açığa çıkarmayı hedeflemektedir. Göstergebilim, semboller ve dilin anlamlarını inceleyen bir bilim dalı olup, toplumların kolektif bilinçaltındaki anlamları analiz eder (Saussure, 1959, s. 67). Bu yöntem, medya temsillerindeki semboller ve dilsel işaretler aracılığıyla toplumsal olayların nasıl sunulduğunu incelemeye olanak tanır. Barthes'a göre (1977, s. 149), medya içerikleri sadece yüzeysel anlamları değil, aynı zamanda ideolojik yapıları, kültürel değerleri ve toplumsal hafızayı yansıtır. Bu nedenle, göstergebilim medya içeriklerinde kullanılan dil ve görseller aracılığıyla toplumsal anlamların nasıl üretildiğini ve aktarıldığını ortaya koymada etkilidir (Berger, 2005, s. 122-125). Çevre haberlerinin "tık odaklı" bir yaklaşımla sunulmasının, okuyucunun olayı anlamasını zorlaştırabilemekte ancak bu durumun çevre gazeteciliği adına yeni standartların belirlenmesini gerektirmektedir (Tok, 2023, s.145). Literatürde çevre gazeteciliği ve medya temsilleri üzerine birçok çalışma bulunmakla birlikte, Türkiye'deki çevresel mücadelelerin medya temsilleri üzerine yapılan göstergebilimsel analizlerin sınırlı sayıda olması, bu çalışmanın literatüre katkısını artırmaktadır. Çalışmanın ayrıca medya içeriklerindeki dil ve sembollerin çevresel farkındalık üzerindeki etkilerini açığa çıkarmaya yardımcı olacağı düşünülmektedir.

1. Çevre Gazeteciliği Kavramı ve Tarihsel Arka Planı

Çevre gazeteciliği, çevresel konuların, sorunların ve gelişmelerin medya aracılığıyla aktarılması sürecidir. Çevre gazeteciliği, çevre konularını ele alan haberlerin oluşturulması ve bu haberlerin toplumla paylaşılmasını ifade eder. Medya, çevresel sorunların topluma ulaştırılmasında ve kamuoyunun bilgilendirilmesinde önemli bir rol üstlenmektedir (Miller ve Spoolman, 2016, s. 322-325). Çevre gazeteciliği, kamuoyunu bilgilendirmekle kalmayıp, aynı zamanda çevresel sorunlara karşı duyarlılığı artırmakta ve toplumsal değişimi teşvik etmektedir. Bu bağlamda, çevre gazeteciliği, çevresel sorunları topluma ulaştırarak, toplumda çevresel farkındalık yaratmayı hedeflemektedir (Hansen, 2019, s.88). Çevre gazeteciliği, karmaşık çevresel sorunların anlaşılır bir şekilde topluma sunulmasını sağlar. Bu süreç, bilimsel verilerin ve araştırmaların halkla paylaşılmasını içerir (Carson, 2002,

s. 49). Bilgiye dayalı bir kamuoyu, çevre sorunlarına daha duyarlı hale gelmektedir. Çevre gazeteciliği, hükümetlerin ve özel sektörün çevresel politikalarını sorgulayarak, şeffaflığı artırır. Bu durum, çevresel kararların kamuoyunda tartışılmasına ve hesap verebilirliğin sağlanmasına katkı sağlar (Fuchs, 2017, s. 284). Çevre gazeteciliği, çevresel sorunlar hakkında bilgi sunarak, toplumsal hareketleri destekleyebilir. Özellikle iklim değişikliği ve çevresel adalet konularında yürütülen kampanyalar, medya aracılığıyla daha geniş kitlelere ulaşma imkânı bulmaktadır (Klein, 2015, s. 211). Sonuç olarak, Çevre gazeteciliği, bireylerin çevresel sorunlara duyarlılığını artırmakta ve toplumsal bilinçlenmeyi sağlamaktadır. Bu bağlamda, medya, çevre eğitimi ve farkındalığı artırma faaliyetlerinde önemli bir rol oynamaktadır (Hansen, 2019, s. 175).

Medya kamusal endişe haline gelen çevre sorunlarının 1960'lı yıllardan itibaren halkın gündemine getirmeye çalışmıştır. 1970'li yıllarda kamusal tartışmaların artması yüzünden gazeteciler çok sayıda haber kaynağına başvurmuştur. Çevresel sorunların ozon tabakasının delinmesinden, nükleer kazalara ve iklim değişikliğine kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaması bilimsel ve teknik anlamda uzmanlığı kaçınılmaz bir duruma getirmiştir. Politik alanda atılan adımlarla paralel olarak çevresel konulara ilişkin haber kuruluşları özel çıkar grupları tarafından yönetilen bilimsel ve teknik iddiaları eleştirmek için uzman personel çalıştırma gereksiniminde bulunmuşlardır (Allan, Adam ve Carter, 2000, s. 4). Birey, toplum ve çevre üzerinde önemli bir belirleyiciliği olan çevre basınında faaliyet gösteren gazetecilerin alanında uzmanlığa sahip olmaları mesleki açıdan gereklidir. Çevre gazeteciliği; çevresel olaylar ve politikaları ile ilgili problemlerin, krizlerin nasıl çözüleceği hakkında bilgi edinmeli ve bu konuları kapsayan raporları da analiz edebilmelidir. Çevreyle ilgili öğrenilen bilgilerin doğru ve tarafsız biçimde kamuoyuna aktarılması Çevre gazeteciliği için gerçekleştirilmesi gerekli bir amaçtır. Haberlerin yazılma aşamasında çevre gazeteciliği üzerine eğitim görmüş bir gazeteci, doğru kaynaklara ulaşarak alana dair bilimsel bilgilerden faydalanmalı ve haber metnini bu şekilde oluşturmalıdır. Çevre muhabiri, olayla ilgili canlı tanıklara da başvurarak haber metnini gazeteciliğin temel prensiplerini göz önünde bulundurarak derlemelidir (Girgin, 2008, s. 116).

1.1. Akbelen Özelinde Çevre ve Medya

Muğla'nın Milas ilçesine bağlı İkizköy sınırlarında yer alan Akbelen Ormanı, bölgede faaliyet gösteren linyit kömürü işletmelerinin genişleme talepleri nedeniyle kamuoyunun gündemine taşınmıştır. Olaya yönelik tartışmalar, enerji sektörünün kömür rezervlerini artırma ve termik santrallere ham madde sağlama hedefi doğrultusunda, Akbelen'deki ağaçlık alanın kesilmesi girişimleriyle başlamıştır. Bu süreçte, yerel halk ve çevre savunucuları, ormanın ekolojik değerine dikkat çekerek kesim faaliyetlerinin doğal dengeyi bozacağı ve bölgedeki tarım-hayvancılık faaliyetlerini olumsuz etkileyeceği endişesini dile getirmiştir. Bahsi geçen gelişmeler Cumhuriyet (08.11.2023) "Direnişleri Bir Yaşında" ve Sözcü (25.07.2023) "Akbelen Ormanı'na Şafak Baskını" başlıklı haberlerle geniş kitlelere duyurulmuştur. Ardından, bazı gazeteler Akbelen ormanlarındaki kesim faaliyetlerini "zorunlu ekonomik gereklilik" olarak sunarken (Sabah, 30.07.2023), diğerleri olayı muhalif bir ekseninde değerlendirmiştir (Cumhuriyet Ege, 08.08.2023). Dolayısıyla, Akbelen Ormanı özelindeki tarihsel sürecin mümkün olduğunca nesnel incelenmesi, hem yapılan analizlerin sağlam bir temele oturtulmasına hem de elde edilen sonuçların tutarlı yorumlanmasına katkı sağlayacaktır.

2. Yöntem

2.1. Model

Bu çalışmada, Akbelen Ormanı ile ilgili haberler çevre gazeteciliği bağlamında Saussure ve Barthes'ın göstergibilimsel yaklaşımları temel alınarak analiz edilmiştir. Haber metinleri ve görseller, dilsel ve görsel anlam katmanları açısından incelenmiştir. Çalışma, belgesel tarama modeline dayalı olarak gerçekleştirilmiş ve dijital medya arşivlerinden elde edilen haberler değerlendirilmiştir. Belgesel tarama modeli, mevcut belgelerin sistematik şekilde analiz edilmesi sürecini ifade eder (Karasar, 2012, s. 107). Haberlerin seçimi, gazetelerin temsil gücü ve tarihsel çeşitlilik kriterlerine göre yapılmıştır. Analiz, dilsel ve görsel öğelerin toplumsal ve ideolojik temsillerini anlamayı hedeflemektedir.

2.2. Çalışma Grubu/Örneklem

Araştırmada, amaçlı örnekleme yöntemiyle Akbelen Ormanı hakkında farklı tarihlerde ve çeşitli gazetelerde yayımlanmış altı haber seçilmiştir. Patton'a (2002, s. 233) göre amaçlı örnekleme, araştırmanın amacına uygun en bilgi verici kaynakları seçmeye odaklanan bir örnekleme yöntemidir ve belirli bir olgu hakkında kapsamlı bilgi sunabilecek örneklerin seçilmesini sağlar. Bu çalışmada da Akbelen Ormanı hakkında farklı tarihlerde ve çeşitli gazetelerde yayımlanmış toplam altı haber seçilmiştir. Bu haberlerin seçiminde, medyanın çevre sorunlarına dair farklı bakış açılarını temsil eden içerikler olmasına ve tarihsel çeşitlilik sunmasına dikkat edilmiştir.

Tablo 1. Seçilen Haberlere Yönelik Bilgiler

Tarih	Gazete	Yayın Yeri	Sayfa No	Haber Başlığı	Yayın Türü
08.08.2023	Cumhuriyet Ege	İzmir	1 (Ege Eki)	İKİZKÖYLÜLER DİRENİYOR	Gazete Eki (Bölgesel/Haftalık)
28.04.2024	Hürriyet Ege	İzmir	3 (Ege Eki)	AKBELEN KÖYLÜLERİ ARAS'LA BULUŞTU	Gazete Eki (Bölgesel/Günlük)
25.07.2023	Sözcü	İstanbul	11	AKBELEN ORMANI'NA ŞAFAK BASKINI	Gazete (Ulusal/Günlük)
23.01.2024	Sözcü	İstanbul	12	4 YILLIK KÖMÜR İÇİN DEĞER MİYDİ BU GÜZELLİĞE KIYMAYA	Gazete (Ulusal/Günlük)
30.07.2023	Sabah	İstanbul	12	DERTLERİ HALKLA	Gazete (Ulusal/Günlük)
07.08.2023	Sabah	İstanbul	11	AKBELEN EYLEMCİLERİNİN SUÇ SİCİLİ KABARIK	Gazete (Ulusal/Günlük)

Tablo 1'de yer alan altı haber, Akbelen Ormanı konusunun farklı tarihlerde ve farklı yayın politikalarına sahip gazetelerde nasıl ele alındığını gösteren somut bir örnek sunmaktadır. Haberlerin yayımlandığı tarih, gazete türü (ulusal, bölgesel, ek), sayfa numarası ve başlık bilgileri, medya kuruluşlarının coğrafi kapsamını (İstanbul, İzmir) ve yayın periyodunu (günlük, haftalık) ortaya koyarak tarihsel ve kurumsal çeşitliliği vurgulamaktadır. Söz konusu haberler, Cumhuriyet ve Sözcü gibi daha muhalif çizgideki yayınlardan, Sabah gibi iktidara yakın ve Hürriyet gibi merkeze yakın gazetelerden seçilmiştir. Bu çeşitlilik, Akbelen Ormanı'na ilişkin farklı bakış

açılarını inceleme ve haberlerin çevre sorunlarını ne şekilde çerçevelediğini analiz etme fırsatı sunmaktadır.

Bu araştırmada, amaçlı örnekleme (Patton, 2002) yaklaşımı benimsenerek Akbelen Ormanı'yla ilgili farklı dönemlerde ve çeşitli yayın politikalarına sahip gazetelerde yayımlanmış altı haber seçilmiştir. Seçim yapılırken,

1. tarihsel çeşitlilik (2023 ve 2024 yıllarına ait haberlerin yer alması),
2. coğrafi farklılık (İstanbul merkezli ulusal gazeteler ile İzmir merkezli bölgesel ekler),
3. yayın türü ve sıklığı (günlük, haftalık, ulusal, bölgesel)
4. farklı ideolojik/yayın çizgileri (muhalif, merkez, iktidara yakın) gibi

ölçütler göz önünde bulundurulmuştur.

Böylelikle, Akbelen Ormanı'yla ilgili haberlerin benzer konuyu farklı söylemlerle işleyebilecek bir örneklem oluşturması hedeflenmiştir. Özellikle altı haber üzerinde yoğunlaşılmasının nedeni, aynı çevre konusunun birbirinden farklı kurumsal kimlik, haber dili ve çerçeveleme stratejileriyle nasıl yansıtıldığını karşılaştırmalı biçimde ele almayı mümkün kılmasıdır. Daha fazla haber incelenmesi, araştırmanın kapsamını aşacak düzeyde veri birikimine yol açabileceğinden, bu sayıda haberle derinlemesine analiz yapılabilmesi amaçlanmıştır. Böylece araştırma, zaman ve mekân çeşitliliği ile farklı editoryal perspektifleri en verimli şekilde bir araya getiren bir veri setine dayanmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Göstergibilimsel Analiz Çerçevesi

Çalışmada, Türkiye'deki ulusal gazetelerde yayımlanan Akbelen Ormanı ile ilgili altı haber, dijital medya arşivlerinden alınarak içerik analizi yöntemiyle tematik olarak sınıflandırılmıştır. Haberler, Saussure'ün yapısalcı göstergibilim anlayışı ve Barthes'in denotatif, konotatif ve mit çözümlemelerini içeren iki aşamalı bir yöntemle incelenmiştir. Saussure'ün yaklaşımına uygun olarak, dilsel ve görsel göstergeler temel gösteren-gösterilen ilişkisi ve paradigmatik/sentagmatik eksenler üzerinden analiz edilmiştir. Barthes'in yöntemine göre, göstergelerin ideolojik katmanları denotasyon ve konotasyon düzeylerinde ele alınmıştır (Guiraud, 2016, s. 37-40). Her

bir haberin başlıkları, metinleri ve görselleri birlikte değerlendirilerek, görsellerin dilsel yapılarla olan etkileşimi analiz edilmiştir.

2.4. Saussure'ün Göstergebilimsel Yaklaşımı

Çalışma, Akbelen Ormanı ile ilgili haberlerde dilsel yapıları üç ana başlık altında inceler: Gösteren ve Gösterilen İlişkisi, Dizisel analiz ve Dizimsel Eksende Çözümleme. Gösteren ve gösterilen ilişkisi, dilsel göstergelerin kültürel olarak inşa edilen anlamlar üzerinden toplumsal bir uzlaşa ile şekillendiğini gösterir (Saussure, 1959, s. 67). Bu çalışmada, "kesim" ve "katliam" gibi kelimelerle çevresel sorunların nasıl anlamlandırıldığı incelenmiştir. Dizisel analizde, dilsel seçimler ve alternatiflerin etkisi incelenmiştir. Örneğin, "kesim" yerine "tahribat" gibi ifadelerin kullanılmaması, çevre sorunlarına dair toplumsal algıyı şekillendirir (Saussure, 1959, s. 76). Son olarak, dizimsel analizde dilsel ve görsel göstergelerin bir arada nasıl anlam ürettiği incelenmiştir. Örneğin, "orman", "eylem" ve "direniş" kelimelerinin bir arada kullanılması, ekolojik mücadeleye dair ideolojik bir anlam oluşturur (Fiske, 2011, s. 147). Bu analizler, medya içeriklerinin çevresel temsillerini anlamlandırmaya olanak tanır ve ideolojik yönelimleri ortaya koyar.

2.5. Barthes'in Göstergebilimsel Yaklaşımı: Denotasyon, Konotasyon ve Mit Çözümlemesi

Roland Barthes, Saussure'ün göstergebilimsel modelini geliştirerek, göstergelerin yüzeydeki anlamlarının ötesine geçerek kültürel ve ideolojik boyutlarını incelemiştir. Barthes'e göre, göstergeler denotasyon (düz anlam) ve konotasyon (yan anlam) olmak üzere iki düzeyde anlam kazanır. Denotasyon, göstergenin doğrudan, nesnel anlamını ifade ederken, konotasyon, göstergenin kültürel, toplumsal ve ideolojik bağlamda taşıdığı örtük anlamları içerir (Barthes, 1957, s. 87-92). Barthes ayrıca göstergeleri, mit kavramı aracılığıyla toplumsal ve ideolojik bağlamlarda değerlendirir; burada, birincil anlam katmanları toplumsal bir bakış açısına göre yeniden yapılandırılır ve ikincil, ideolojik anlamlar oluşturulur (Barthes, 1957, s. 112). Bu çalışmada, Akbelen Ormanı ile ilgili haberlerdeki dilsel ve görsel unsurlar, denotatif ve konotatif düzeylerde analiz edilmiştir. Denotatif analizde, "kesim" ve "ağaç" gibi dilsel göstergelerin yüzeydeki nesnel anlamları incelenmiştir. Konotatif

analizde ise, bu göstergelerin taşıdığı daha derin ve örtük anlamlar, örneğin "kesim" in ekolojik yıkımı veya doğaya verilen zararı ima edip etmediği ele alınmıştır (Barthes, 1977, s. 100). Son olarak, Barthes'in mit çözümlemesiyle, doğa ve çevre koruma konularındaki toplumsal ideolojik söylemler incelenmiş, "orman" ve "doğa" imgelerinin toplumsal ve ideolojik değerler çerçevesinde nasıl yeniden anlamlandırıldığı analiz edilmiştir (Guiraud, 2016, s. 213). Bu çözümleme, çevresel ideolojilerin nasıl normleştirildiğini gösterir.

2.6. Çalışmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın sınırlılıkları, kullanılan teorik çerçeve ve örneklemin kapsamı ile ilgilidir. Çalışmada çevre gazeteciliği bağlamında Akbelen Ormanı'na dair altı haber ele alınmış olup, diğer çevre sorunlarına ilişkin medya temsillerine genelleme yapma amacı taşımamaktadır. Ayrıca, çalışmada yalnızca Saussure ve Barthes'in göstergebilimsel yaklaşımları benimsenmiş olup, diğer göstergebilimsel yöntemler kapsam dışı bırakılmıştır. Bu sınırlılık, çalışmanın yalnızca seçilen teorik çerçeve doğrultusunda bir çözümleme sunduğu anlamına gelmektedir.

3. Bulgular

Bu kısımda seçilen haberlere yer verilerek analiz yapılmıştır.

Şekil 1. Sözcü Gazetesi Birinci Habere Yönelik Haber Sayfası

Kaynak: Sözcü Gazetesi 25.07.2023

"Akbelen Ormanı'na Şafak Baskını" başlıklı haberde, dilsel ve görsel göstergeler, orman kesimine karşı köylülerin direnişi ile devletin sert müdahalesini dramatize eder. Başlık, "baskın" kelimesiyle olayın şiddetini, "şafak" ise müdahalenin erken saatlerde gerçekleştiğini vurgular, okuyucuda aciliyet duygusu uyandırır.

Tablo 2. "Akbelen Ormanı'na Şafak Baskını" Haberine Yönelik Saussure Yaklaşımı

Analiz Tablosu

Gösterge Türü	Gösteren ve Gösterilen İlişkisi			Paradigmatik İlişki	Sentagmatik İlişki
	Gösterge	Gösteren	Gösterilen		
Dilsel	orman	Akbelen Ormanı	Doğal yaşam alanı, çevresel değer	"Orman" yerine "doğa" veya "yeşil alan" kullanılabilirdi, ancak çevresel değer vurgusu azalırdı.	Diğer göstergelerle bir araya gelerek orman kesiminin çevresel tahribatını vurgular.
Dilsel	Fiil	baskın	Ani ve şiddetli müdahale	"Baskın" yerine "operasyon" kullanılsaydı ani doğa vurgusu azalırdı.	"Şafak" ve "baskın" kavramlarının birlikte kullanımı olayın aciliyetini vurgulamaktadır.
Dilsel	zaman	şafak	Erken saatler, günün ilk ışıkları	"Şafak" yerine "gün doğumu" veya "erken saatler" ifadesi kullanılsaydı okuyucu üzerindeki etki azalırdı.	"Şafak baskını" olarak kullanıldığında olayın beklenmedik ve ani olduğu vurgulanır.
Dilsel	özne	köylüler	Orman savunucuları, halk	"Köylüler" yerine "yerel halk" ifadesi kullanılabilirdi, ancak kırsal ve mağdur halk vurgusu azalırdı.	"Köylüler" ve "jandarma" birlikte devlet-halk çatışmasını sembolize eder.
Dilsel	nesne	jandarma	Devlet otoritesi	"Jandarma" yerine "güvenlik güçleri" kullanılsaydı devletin baskı vurgusu azalırdı.	"Jandarma" ve "TOMA" devletin sert müdahalesini destekleyici unsurlar olarak yer alır.
Dilsel	araç	TOMA'lar	Olay müdahale araçları	"TOMA" yerine "araçlar" ifadesi kullanılsaydı müdahalenin şiddet unsuru zayıflardı.	"TOMA" ve "baskın" birlikte devletin baskı gücünü dramatize eder.
Dilsel	eylem	kesim	Ağaçların kesilmesi	"Kesim" yerine "temizleme" ifadesi kullanılsaydı tahribat algısı azalırdı.	"Kesim" eylemi, ormanın değerini gösteren "orman" ifadesiyle çelişkili olarak çevresel zarar vurgusu yapar.
Görsel	köylüler	Yolun ortasında oturan ve ağıt yakan köylüler	Halkın çaresizliği ve direnişi	Alternatif bir gösterim olan "ayakta duran köylüler" direniş vurgusunu hafifletirdi.	"Köylüler" ve "jandarma" görüntüleri, halk ve devlet arasındaki çatışmayı somutlaştırır.
Görsel	jandarma	Müdahale eden jandarma ve gözaltılar	Devletin baskısı ve gücü	"Jandarma" yerine "polis" görseli kullanılsaydı bölgedeki otorite vurgusu değişirdi.	"Jandarma" ve "köylüler" birlikte kullanılarak otorite ve direniş arasındaki gerilim artırılır.
Görsel	araçlar	Jandarma araçları	Devletin otoritesi ve müdahale gücü	"Jandarma araçları" yerine sivil araçlar kullanılsaydı baskı etkisi azalırdı.	"Araçlar" ve "baskın" imgeleri bir araya gelerek devletin kontrol vurgusunu pekiştirir.

Haberdeki dilsel göstergeler, orman kesiminin çevresel ve sosyal etkilerini vurgular. "Orman" kelimesi doğa koruma ve çevrecilik temasını işlerken, "baskın" müdahalenin ani ve şiddetli doğasını, "şafak" ise olayın erken saatlerdeki başlangıcını yansıtır. "Köylüler" ve "jandarma" özneleri, direnişi ve devletin otoritesini sembolize ederken, "TOMA'lar" ve "kesim" nesnelere olayın şiddetini ve tahribatını ifade eder. Fotoğraf ise, köylülerin direnişini ve jandarmanın müdahalesini göstererek, çatışmayı ve devlet gücünü sembolize etmektedir.

Tablo 3. "Akbelen Ormanı'na Şafak Baskını" Haberine Yönelik Barthes Yaklaşımı

Analiz Tablosu

Gösterge Türü	Gösterge	Denotatif	Konotatif	Mit
Dilsel	orman	Akbelen Ormanı, doğal alan	Doğa koruma, çevrecilik	Doğanın kutsallığı, korunması gereken değer
Dilsel	fiil	Baskın	Şiddet, aciliyet	Devletin güç gösterisi, ani müdahale
Dilsel	zaman	Şafak vakti, günün erken saati	Sessizlik, hazırlıksızlık	Direnin hazırlıksız yakalanması, çaresizlik
Dilsel	özne	Köylüler	Direnin, koruma	Halkın doğa savunuculuğu, masumiyet ve haklılık
Dilsel	nesne	Jandarma	Baskı, güç kullanımı	Devletin otorite ve kontrol mekanizması
Dilsel	araç	TOMA'lar	Şiddet araçları	Devletin halk üzerindeki kontrolü
Dilsel	eylem	Kesim	Tahribat, yok etme	Doğal kaynakların feda edilmesi
Görsel	köylüler	Ormanın ortasında oturan köylüler	Direnin, protesto	Halkın çaresizliği, azim ve kararlılık
Görsel	jandarma	Müdahale eden jandarma ekipleri	Baskı, güç kullanımı	Devletin üstünlüğü ve halk üzerindeki güç gösterisi
Görsel	araçlar	Jandarma araçları ve TOMA'lar	Güç gösterisi, kontrol	Devletin çatışma anındaki üstünlüğü ve düzen sağlama isteği

İkinci fotoğrafta jandarmanın müdahalesi ve gözaltına alınan kişiler, devletin baskısını ve direnişin bastırılmasını vurgular. "Biber gazı" ve "tazyikli su"nun kullanımı, çatışmanın şiddetini artırırken, gözaltına alınan kişilerin varlığı da protestoların karşısında devletin toleranssız tutumunu gösterir. Dizimsel analiz, başlık, fotoğraflar ve metinlerin birbirini nasıl tamamladığını ve olayın çarpıcı yönünü nasıl pekiştirdiğini ortaya koyar. Başlıkta yer alan "baskın" ve "şafak" kelimeleri, görsellerle birleşerek olayın önemini ve aciliyetini artırır. Dizisel (paradigmatic) boyut analizi, haberdeki kelimeler ve görsellerin alternatif ifadelerle nasıl farklı anlamlar yaratabileceğini gösterir. Ancak burada seçilen "baskın" ve "şafak" gibi kelimeler, olayın şiddetini ve aciliyetini vurgulamak amacıyla bilinçli olarak kullanılmıştır. Başlık, fotoğraflar ve metinler, olayın ne ile ilgili olduğunu pekiştirirken,

göstergebilimsel analiz, kullanılan dilsel ve görsel unsurların ardındaki anlamları ve bunların nasıl inşa edildiğini belirlemeye çalışır.

Şekil 2. Sözcü Gazetesi İkinci Habere Yönelik Haber Sayfası

İkizköy halkı feryat etti

4 YILLIK KÖMÜR İÇİN DEĞER MİYDİ BU GÜZELLİĞE KIYMAYA

Akbelen ormanlarında kesilen 100 bin ağacı hatırlatan İkizköylüler "Devlet ile şirket omuz omuza verdi, Akbelen'i bu hale getirdi. Yaşam alanlarımız gitti" dedi

MUĞLA'da doğa katliamı devam ediyor. Milas'a bağlı İkizköy'deki Akbelen ormanlarına 24 Temmuz 2023 tarihinde bir haftada yaklaşık 100 bin ağacın kesildi. Kıyımın ardından Akbelen ormanlarının bulunduğu alan tanınmayacak hale geldi. Kökünden kesilen yüz binlerce çam ağacının bulunduğu alan ve tepeler dinamitler yok edildi.

Forum üyeleri Akbelen ormanlarını ve İkizköy direniş çadırını ziyaret etti. İkizköy'deki evlerde inceleme yaptı. İkizköylülerden 55 yaşındaki Aytaç Yakar, "Devlet ile şirket omuz omuza verdiler Akbelen'i bu hale getirdiler. Yaşam alanlarımızı yok ettiler. Çamlara sarıldık ağladık, sözümlü dinlemediler. Yemyeşil Akbelen artık yok oldu. Çadır kurduk diye terörist olduk ama bu mücadeleyi bırakmayacağız. Tek isteğimiz doğduğumuz topraklarda yaşamak, ölmek... 4 yıllık kömür için değer miydi bu güzelliklere kıymaya, insanların yaşamlarını yok etmeye" dedi. sözcü

Akbelen ormanlarındaki kıyım drone ile gözler önüne serildi.

BÖLGEDEKİ YIKIM KİTLİĞİ YOL AÇACAK
Kapatılmış termil santrallerin usulsüz işleyişi nedeniyle yapılan yıkım, kıtlığa yol açacak.

MÜCADELE SÜRECEK
Akbelen'in asırlık çam ağaçlarının bulunduğu alanda maden şirketinin iş makinelerinin ve kamyonlarının çalıştığı görüldü. Hafta sonunda Bodrumlu STK üyeleri ve Gümüşlük

İkizköy halkı yıkıma isyan etti.

Kaynak: Sözcü Gazetesi 23.01.2024

"4 Yıllık Kömür İçin Değer Miydi Bu Güzelliğe Kıymaya" başlıklı haberde, dilsel ve görsel göstergeler, doğa tahribatına karşı yerel halkın tepkisini güçlü bir şekilde yansıtır. Haberdeki dilsel göstergeler, doğa tahribatı ve yerel halkın tepkisini güçlü bir şekilde yansıtır. "4 yıllık kömür" ifadesi, kısa vadeli kazanç uğruna yapılan çevre tahribatını vurgular, "kıymaya" fiili ise doğanın yok edilmesini ifade eder. "İkizköylüler" öznesi, halkın mücadelesini ön plana çıkarırken, "güzellik" nesnesi doğayı simgeler ve çevre koruma vurgusu yapar. "Devlet ve şirket" nesnesi, otoriteyi ve baskıyı temsil ederken, "feryat etti" fiili halkın çaresizliğini anlatır. Fotoğraflar, orman kesimi ve protesto pankartlarıyla direnişi ve adalet talebini sembolize eder.

Tablo 4. “4 Yıllık Kömür İçin Değer Miydi Bu Güzelliğe Kıymaya” Haberiine Yönelik Saussure Yaklaşımı Analiz Tablosu

Gösterge Türü	Gösteren ve Gösterilen İlişkisi			Paradigmatik İlişki	Sentagmatik İlişki
	Gösterge	Gösteren	Gösterilen		
Dilsel	zaman	4 yıllık kömür	Kısa süreli kömür madenciliği	“4 yıllık kömür” yerine “geçici kazanç” ifadesi kullanılsaydı, zaman vurgusu ve etkisi azalır.	“4 yıllık kömür” ifadesi “kıymaya” ifadesiyle birleşerek doğa tahribatının kısa vadeli kazanç uğruna yapılmasını vurgular.
Dilsel	fiil	kıymaya	Doğal güzelliklerin tahrip edilmesi	“Kıymaya” yerine “zarar vermeye” ifadesi kullanılsaydı etki azalır.	“Kıymaya” fiili, “güzellik” nesnesiyle birleşerek doğanın yok edilmesine dair bir vurgu yapar.
Dilsel	özne	İkizköylüler	Yerel halk, direnişçiler	“İkizköylüler” yerine “yerel halk” denebilirdi, fakat belirli bir topluluğun mağduriyeti kaybolurdu.	“İkizköylüler” ve “devlet” özneleri bir araya gelerek halk ve otorite arasındaki çatışmayı sembolize eder.
Dilsel	nesne	güzellik	Doğal çevre, Akbelen Ormanı	“Güzellik” yerine “doğa” kullanılsaydı duygusal vurgu azalır.	“Güzellik” ve “kıymaya” ifadeleri bir araya gelerek doğanın yok edilmesine yönelik eleştirel bir anlam katmanı oluşturur.
Dilsel	nesne	devlet ve şirket	Resmi otorite ve özel sektör	“Devlet ve şirket” yerine yalnızca “devlet” densesydi ekonomik çıkar ve baskı anlamı eksik kalırdı.	“Devlet ve şirket” ifadesi “kıymaya” ve “4 yıllık kömür” ifadeleriyle bir araya gelerek, doğanın ekonomik çıkar için feda edildiği mesajını güçlendirir.
Dilsel	fiil	feryat etti	Halkın tepkisi	“Feryat etti” yerine “şikayet etti” densesydi, halkın aciliyeti ve çaresizliği hissedilmezdi.	“Feryat etti” ve “İkizköylüler” ifadeleri bir araya gelerek, halkın çaresizlik içerisindeki tepkisini dramatize eder.
Görsel	Drone	Akbelen ormanlarındaki kıyım	Tahribatın boyutu	Alternatif olarak bir yakın çekim kullanılabılırdı, ancak geniş açının gösterdiği tahribat etkisi azalır.	Drone ve tahribat görüntüleri bir araya gelerek korkutucu bir anlatım oluşturur.
Görsel	halk	İkizköylüler	Toplumsal direniş	“İkizköylüler” yerine tek bir protestocu olsaydı toplumsal birlik vurgusu zayıflardı.	Halkın birlikte duruşu ve pankartları birleştirilerek, toplumsal dayanışma ve direnişin gücü okuyucuya hissettirilir.
Görsel	pankart	“Akbelen için adalet” yazılı pankart	Adalet talebi	Pankart yerine yalnızca topluluğun fotoğrafı gösterilseydi adalet talebi görünür olmazdı.	“Akbelen için adalet” pankartı halkın duruşu ile birlikte direnişin toplumsal taleplerini simgeler ve adalet çağrısını güçlendirir.
Görsel	yıkım	Tahrip edilen orman alanları	Tahribatın boyutu	Ormanlık alan yerine yalnızca kesilmiş ağaçlar gösterilseydi tahribatın genel etkisi yeterince yansıtılamazdı.	Yıkım görüntüsü, drone çekimiyle birlikte geniş bir perspektifte doğanın tahrip edilmesine yönelik korkutucu bir yaklaşım sunar.

Dizimsel (syntagmatic) boyut analizi, haberdeki dilsel ve görsel öğelerin birbirini nasıl tamamladığını gösterir. Başlık, fotoğraflar ve metinler birleşerek okuyucunun dikkatini çeker ve şiddeti hissedilir kılar. "Değer miydi" ve "kıymaya" gibi kelimeler, tahribat ve protesto görüntüleriyle birleşerek olayın önemini artırır. Dizisel (paradigmatic) boyut analizi ise, alternatif ifadelerle yapılan değişikliklerin anlam üzerindeki etkisini inceler. Burada seçilen kelimeler ve görseller, olayın aciliyetini ve şiddetini vurgulamak amacıyla bilinçli seçildiği düşünülmektedir. Örneğin, "kıymaya" yerine "zarar vermeye" kullanılsaydı, olayın etkisi zayıflayabilir, aynı şekilde, "4 yıllık kömür" yerine "geçici kazanç" kullanılsaydı, olayın zamanlamasının vurgusu azalabilirdi.

Tablo 5. "4 Yıllık Kömür İçin Değer Miydi Bu Güzelliğe Kıymaya" Haberine Yönelik Barthes Yaklaşımı Analiz Tablosu

Gösterge Türü	Gösterge	Denotatif	Konotatif	Mit
Dilsel	zaman	4 yıllık kömür	Geçici kazanç, uzun vadeli zarar	Ekonomik çıkar uğruna doğanın feda edilmesi
Dilsel	fiil	kıymaya	Yok etme, zarar verme	Doğaya saygısızlık, güzelliklerin yok edilmesi
Dilsel	özne	İkizköylüler	Mağduriyet, mücadele	Halkın doğa savunuculuğu
Dilsel	nesne	güzellik	Doğa, çevre	Doğanın korunması gereken güzelliği
Dilsel	nesne	devlet ve şirket	Güç, baskı	Otorite ve kapitalist çıkarlar
Dilsel	fiil	feryat etti	Çaresizlik, isyan	Halkın sesini duyurma çabası
Görsel	drone görüntüsü	Kesilmiş orman alanları	Yok etme, zarar verme	Doğanın kıymetsizleştirilmesi
Görsel	halk	İkizköylüler	Mücadele, birlik	Halkın doğaya bağlılığı ve toplumsal adalet talebi
Görsel	pankart	"Akbelen için adalet" yazılı pankart	Hak arayışı, direniş	Halkın çevresel adalet isteği
Görsel	yıkım	Tahrip edilen orman alanları	Yok etme, zarar verme	Doğanın talan edilmesi ve değer kaybı

Sonuç olarak, "4 Yıllık Kömür İçin Değer Miydi Bu Güzelliğe Kıymaya" başlıklı haber, dilsel ve görsel göstergeler aracılığıyla okuyucunun ilgisini çekmek ve olayın ciddiyetini vurgulamak amacıyla dikkatlice yapılandırılmıştır. Başlık, fotoğraflar ve metinler, olayın etkisini ortaya koyarken, göstergebilimsel analiz, haberdeki dilsel ve görsel öğelerin anlamlarını ve bu anlamların nasıl oluşturulduğunu açığa çıkarır. Bu analiz, haberdeki unsurların nasıl seçildiğini ve birleştirildiğini inceleyerek, iletilmek istenen mesajın derinliğini ve karmaşıklığını ortaya koyar (Barthes, 1977, s. 15–17; Berger, 2005, s. 64–66).

Şekil 3. Sabah Gazetesi Birinci Habere Yönelik Haber Sayfası

Kaynak: Sabah Gazetesi 30.07.2023

“Dertleri Halkla” başlıklı haber, CHP’lilerin Akbelen Ormanı’ndaki ağaç kesimine karşı yapılan protestoya katılımını ve yerel halk tarafından nasıl karşılandığını sunulmaktadır. Başlık, CHP’lilerin halkla olan ilişkisini vurgularken, bu ilişkinin içindeki gerginlikleri de vurgular. "Dertleri Halkla" ifadesi, siyasetçilerin halkın sorunlarıyla ilgilenmelerini gösterirken, aynı zamanda halkın bu ilgiyi nasıl algıladığını sorgular ve olayın toplumsal yansımalarını ortaya koyar.

Tablo 6. “Dertleri Halkla” Haberine Yönelik Saussure Yaklaşımı Analiz Tablosu

Gösterge Türü	Gösteren ve Gösterilen İlişkisi			Paradigmatik İlişki	Sentagmatik İlişki
	Gösterge	Gösteren	Gösterilen		
Dilsel	özne	CHP’liler	Muhalefet partisi üyeleri	“CHP’liler” yerine “siyasetçiler” denebilirdi, fakat partinin kimliği ve eleştiri eksenini kaybolurdu.	“CHP’liler” ve “yuhalandı” ifadeleri bir araya gelerek halkın, muhalefetin doğaya verdiği destekten duyduğu hoşnutsuzluğu gösterir.
Dilsel	fiil	yuhalandı	Halk tarafından protesto edildi	“Yuhalandı” yerine “protesto edildi” denseydi, hoşnutsuzluğun şiddeti azalır.	“Yuhalandı” fiili ile “CHP’liler” öznesi birleşerek halkın tepkisini ve hoşnutsuzluğunu yansıtır.

Gösterge Türü	Gösteren ve Gösterilen İlişkisi			Paradigmatik İlişki	Sentagmatik İlişki
	Gösterge	Gösteren	Gösterilen		
Dilsel	eylem	destek	Ağaç eylemine katılım	“Destek” yerine “katılım” deneşydi dayanışma anlamı zayıflardı.	“Destek” eylemi “CHP’liler” öznesi ile birlikte kullanıldığında siyasetçilerin halka olan dayanışması daha güçlü yansıtılır.
Dilsel	fiil	provokasyon	Halkı kışkırtma girişimi	“Provokasyon” yerine “manipülasyon” ifadesi kullanılabilirdi, fakat kışkırtma daha doğrudan bir vurgu yaratırdı.	“Provokasyon” kavramı hükümet yanlısı grupların kışkırtıcı eylemlerle halkı etkilemeye çalıştığını ima eder.
Dilsel	özne	vatandaş	Yerel halk, protestocular	“Vatandaş” yerine “köylüler” deneşbilirdi, ancak halkın genel tepkisi kaybolabilirdi.	“Vatandaş” ve “provokasyon” kelimeleri birlikte kullanılarak halkın tepkiseliliği ve direnişini ortaya konur.
Dilsel	nesne	AKP provokatörü	Hükümet yanlısı kişiler	“AKP provokatörü” yerine “hükümet yanlıları” deneşydi karalama vurgusu azalırdı.	“AKP provokatörü” ifadesi iktidarın halkın direnişine karşı yandaşlarını yönlendirdiği algısını oluşturur.
Dilsel	eylem	jandarma	Devlet güçleri tarafından kovalanma	“Jandarma” yerine “kolluk kuvvetleri” deneşydi devlet gücü vurgusu eksik kalabilirdi.	“Jandarma” ve “vatandaş” birlikte kullanıldığında halkın baskı ve kovuşturmayla karşılaştığı, devletin bu eyleme karşı duruşu netleşir.
Görsel	siyasetçiler	Kemal Kılıçdaroğlu, Mahmut Tanal, Mustafa Sarıgül	CHP üyeleri	Alternatif olarak sivil toplum liderleri gösterilseydi halkla siyasi dayanışma vurgusu eksik kalırdı.	Siyasetçilerin halkla birlikte görüntüsü, halk ve siyasetçiler arasında doğrudan bir temas ve dayanışma ilişkisini sembolize eder.
Görsel	halk	Protesto eden köylüler	Halkın tepkisi	Alternatif olarak yalnızca bireysel protestocular gösterilseydi toplumsal direniş etkisi azalırdı.	Halkın protesto ederken toplu duruşu, siyasetçilere karşı kolektif bir hoşnutsuzluk ifadesini yansıtır.
Görsel	araçlar	CHP’nin protestoya ulaşım araçları	Gösteri, ulaşım	Araçlar yerine sadece siyasetçilerin görüntüsü gösterilseydi toplu katılım etkisi zayıflardı.	Araçlar, protestoya katılanların sayı ve lojistik gücünü vurgularken, siyasetin toplu katılımını da gösterir.
Görsel	Spot	“Yazıklar olsun sana” yazılı spot başlık	Tepki ve kınama	Pankart yerine yalnızca topluluk gösterilseydi eleştiri vurgusu net olmazdı.	“Yazıklar olsun sana” spotu, halkın CHP’lilere duyduğu hoşnutsuzluğu ve öfkeyi net bir şekilde dile getirir.

Haberdeki dilsel göstergeler, siyasetçilerin ve yerel halkın tepkilerini belirgin bir şekilde öne çıkarır. “CHP’liler” öznesi, muhalefet partisi üyelerinin eyleme katılımını ve desteklerini gösterirken, “yuhalandı” fiili halkın hoşnutsuzluğunu ifade eder. “Destek” eylemi, siyasetçilerin dayanışmasını vurgularken, “provokasyon” fiili halkın kışkırtılma girişimlerine dikkat çeker. “Vatandaş” öznesi yerel halkı ve protestocuları temsil ederken, “AKP provokatörü” nesnesi hükümet yanlısı kişilerin

propandasını ifade eder. “Jandarma” eylemi ise devletin gücünü ve müdahalesini belirtir. Tüm bu göstergeler, olayın toplumsal ve siyasi boyutlarını anlamamıza olanak tanır.

Tablo 7. “Dertleri Halkla” Haberine Yönelik Barthes Yaklaşımı Analiz Tablosu

Gösterge Türü	Gösterge	Denotatif	Konotatif	Mit
Dilsel	özne	CHP'liler	Siyasetçiler, destek	Siyasetçilerin halkın sorunlarıyla ilgilendiği algısı
Dilsel	fiil	yuhalandı	Reddetme, hoşnutsuzluk	Halkın, siyasetçileri desteklemek yerine eleştirmesi
Dilsel	eylem	destek	Dayanışma, destek	Siyasetçilerin halkla birleşerek çevre sorunlarına karşı duruş sergilemesi
Dilsel	fiil	provokasyon	Manipülasyon, kışkırtma	Halkın siyasetçilerce kışkırtılmaya çalışıldığı izlenimi
Dilsel	özne	vatandaş	Direnış, tepkisellik	Halkın çevre konularında kendi haklarını koruma isteği
Dilsel	nesne	AKP provokatörü	Karalama, propaganda	Hükümet yanlılarının halkı yandaşılaştırma ve etkisizleştirme çabası
Dilsel	eylem	jandarma	Baskı, kontrol	Devletin, halk üzerindeki baskıcı ve sınırlayıcı rolü
Görsel	siyasetçiler	Kemal Kılıçdaroğlu ve diğer CHP üyeleri	Liderlik, siyaset	Siyasetçilerin halkın yanında olma çabası
Görsel	halk	Protesto eden köylüler	Direnış, hoşnutsuzluk	Doğa Hakkı
Görsel	araçlar	CHP'nin protestoya ulaşım araçları	Taşınma, lojistik	Siyasetçilerin halkın yanında olmak için topluca organize olması
Görsel	pankart	“Yazıklar olsun sana” yazılı pankart	İsyan, kınama	Halkın siyasete karşı eleştirel duruşu ve hoşnutsuzluğu

İlk fotoğraf, CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu ve diğer üyelerin halkla doğrudan temasını gösterirken, halkın tepkisi siyasetçilerin yüz ifadeleri ve duruşlarından anlaşılabilir. İkinci fotoğraf, halkın protestosunu, “Yazıklar olsun sana” pankartı ile açıkça ifade eder. Üçüncü fotoğraf ise CHP üyelerinin protestoya ulaşım araçlarını göstererek, gösterinin lojistik yönünü vurgular. Dizimsel (syntagmatic) analiz, başlık, fotoğraflar ve metinlerin birbirini nasıl tamamladığını ve olayın ciddiyetini nasıl arttırdığını ortaya koyar. “Yuhalandı” kelimesi, olayın etkisini artırırken, alternatif ifadelerle (örneğin “protesto edildi”) bu etki zayıflardı. Dizisel (paradigmatic) analiz ise kullanılan kelimelerin ve imgelerin anlamlarını nasıl dönüştürebileceğini gösterir. “Dertleri halkla” ifadesi de alternatif bir kullanımda anlamın etkisini değiştirebilirdi.

Sonuç olarak, haber stratejik bir şekilde yapılandırılmış, dilsel ve görsel unsurların birleşimiyle olaya derin bir anlam yüklenmiştir.

Şekil 4. Sabah Gazetesi İkinci Habere Yönelik Haber Sayfası

Kaynak: Sabah Gazetesi, 07.08.2023

“Akbelen Eylemcilerinin Suç Sicili Kabarık” başlıklı haber, dilsel ve görsel göstergelerle eylemcilerin suç geçmişine ve devletin tutumuna odaklanmaktadır. “Suç sicili kabarık” ifadesi, eylemcilerin tehlikeli ve güvenilmez oldukları algısını pekiştirir. “Eylemciler” ve “terör örgütleri” ifadeleri, protestocuları suçlu ve radikal gruplarla ilişkilendirerek toplumdaki güvenilirliklerini sorgular. “Gözaltına alındı” fiili, eylemcilerin cezalandırılmasını ve devletin otoritesini vurgular. Haberin dili, eylemcilerin toplumsal güvenlik için tehdit oluşturduğunu ima eder. “Güvenlik güçleri” ifadesi, devletin kontrol ve baskı mekanizmasını temsil eder. Görsel göstergeler, eylemcilerin suçlu imajını güçlendirmekte, devletin müdahalesini haklı göstermektedir. Haber, devletin güvenliği sağlamak için kararlı bir tutum sergilemesi gerektiği mesajını iletmektedir. Sabah Gazetesi, Türkiye’deki ana akım medyanın önemli temsilcilerinden biri olup, genel olarak hükümet yanlısı yayın çizgisi ile tanınmaktadır. Bu konumlanış, çevresel protesto haberlerinde kullandığı dil ve çerçeveleme biçimlerinde de kendini gösterebilmektedir.

Tablo 8. "Akbelen Eylemcilerinin Suç Sicili Kabarık" Haberine Yönelik Saussure Yaklaşımı Analiz Tablosu

Gösterge Türü	Gösteren ve Gösterilen İlişkisi			Paradigmatik İlişki	Sentagmatik İlişki
	Gösterge	Gösteren	Gösterilen		
Dilsel	özne	eylemciler	Protestocular, yasadışı eylemciler	"Eylemciler" yerine "protestocular" ifadesi kullanılıyordu yasa dışı algısı azalır.	"Eylemciler" ve "suç sicili kabarık" ifadeleri birlikte kullanılarak eylemcilerin suçlu olarak etiketlenmesi sağlanır.
Dilsel	sıfat	suç sicili kabarık	Çok sayıda suça karışmış olmak	"Suç sicili kabarık" yerine "geçmişte suç işlemiş" deneşydi vurgu zayıflardı.	"Suç sicili kabarık" ve "eylemciler" ifadeleri birleştirilerek eylemcilerin güvenilmez oldukları ima edilir.
Dilsel	nesne	güvenlik güçleri	Polis, jandarma	"Güvenlik güçleri" yerine "devlet güçleri" deneşydi resmi otorite algısı azalır.	"Güvenlik güçleri" ve "gözültına alındı" ifadeleri bir araya gelerek devletin kontrol gücünü pekiştirir.
Dilsel	eylem	gözültına alındı	Tutuklama, yakalama	"Gözültına alındı" yerine "yakalandı" deneşydi baskı vurgusu eksik kalabilirdi.	"Gözültına alındı" ve "suç sicili kabarık" ifadeleri birlikte kullanılarak, eylemcilerin tehlikeli olduğu izlenimi verilir.
Dilsel	özne	terör örgütleri	DHKP/C, MLKP	"Terör örgütleri" yerine "çevreci gruplar" deneşydi etki azalır.	"Terör örgütleri" ve "uyarı" ifadeleri bir araya gelerek devletin halkı tehlikelere karşı uyarma misyonunu destekler.
Dilsel	nesne	provokasyon	Halkı kışkırtma	"Provokasyon" yerine "kışkırtma" deneşydi manipülasyon vurgusu azalır.	"Provokasyon" ifadesi ile "terör örgütleri" ifadesi birlikte halkın yanlış yönlendirildiği algısı yaratır.
Dilsel	eylem	uyardı	Halkı bilgilendirme	"Uyardı" yerine "açıklama yaptı" deneşydi güvenlik vurgusu eksik kalır.	"Uyardı" fiili "terör örgütleri" ile birleştirilerek halkın bu gruplardan korunma ihtiyacı vurgulanır.
Görsel	polis	Eylemcileri gözültına alan polis	Devletin gücü ve otoritesi	Polis yerine başka bir güç unsuru olsaydı devlet gücü net olmazdı.	"Polis" ve "eylemciler" bir araya gelerek devletin halk üzerindeki kontrolünü gösterir.
Görsel	eylemciler	Oturarak ve protesto eden eylemciler	Direnş, protesto	Eylemcilerin yalnızca protesto etmeden durmaları direnş gücünü azaltır.	Eylemcilerin oturarak eylem yapması, direnşin gücünü ve kararlılığını yansıtır.
Görsel	ortam	Ormanlık alan	Doğal çevre	Ormanlık alan yerine yalnızca şehir görüntüsü olsaydı doğa tahribatı anlaşılmazdı.	Ormanlık alan ve protesto birlikte doğal çevrenin korunmasına yönelik çabayı gösterir.

Haberdeki dilsel göstergeler, manipülasyon ve güvenlik temasını ön plana çıkarır. "Provokasyon" ifadesi, halkı kışkırtmayı ve manipülasyonu ima ederken, "uyardı" fiili halkı bilgilendirip güvenliği sağlama vurgusunu yapar. Fotoğraflar, anlamı güçlendirir; ilk fotoğraf polislerin gözültına almayı sembolize ederek devletin gücünü ve baskıyı, ikinci fotoğraf ise eylemcilerin protestosunu göstererek direnş ve karşı koymayı vurgular. Eylem ormanlık alanda gerçekleştiği için, doğal çevre ve doğa koruma çabalarına dikkat çekilir.

Tablo 9. “Akbelen Eylemcilerinin Suç Sicili Kabarık” Haberine Yönelik Barthes Yaklaşımı Analiz Tablosu

Gösterge Türü	Gösterge	Denotatif	Konotatif	Mit
Dilsel	özne	eylemciler	Suçlu, terörist	Devlete karşı gelen tehlikeli gruplar
Dilsel	sıfat	suç sicili kabarık	Tehlikeli, güvenilirmez	Eylemcilerin halk için tehdit olduğu algısı
Dilsel	nesne	güvenlik güçleri	Devlet otoritesi, kolluk kuvvetleri	Devletin güvenlik sağlayıcı misyonu
Dilsel	eylem	gözaltına alındı	Baskı, kontrol	Suçluların halktan ayrılması
Dilsel	özne	terör örgütleri	Tehlikeli gruplar, radikaller	Devlete tehdit oluşturan yasa dışı gruplar
Dilsel	nesne	provokasyon	Manipülasyon, kışkırtma	Halkın isyana yönlendirildiği algısı
Dilsel	eylem	uyardı	Güvenlik, korunma	Devletin halkı koruyucu misyonu
Görsel	polis	Polis, jandarma	Kontrol, baskı	Devletin eylemlere karşı güç gösterisi
Görsel	eylemciler	Oturan ve protesto eden eylemciler	İsyan, karşı koyma	Halkın doğa adına direnişi
Görsel	ortam	Ormanlık alan	Doğa, çevre	Çevrenin korunması gereken bir değer olduğu algısı

Haberdeki dilsel ve görsel unsurlar, olayın ciddiyetini ve doğasını vurgulamak için birbirini tamamlar. Başlık, fotoğraflar ve metinler, olayın şiddetini hissettirir; örneğin, “suç sicili kabarık” ve “terör örgütleri” ifadeleri, gözaltı ve protesto görüntüleriyle birleşerek etkinin gücünü artırır. Dizimsel (syntagmatic) analiz, kullanılan ifadelerin olayın etki çarpıcı yönünü pekiştirdiğini gösterirken, paradigmatik analiz alternatif ifadelerle farklı anlamlar yaratılabileceğini ortaya koyar. Örneğin, “suç sicili kabarık” yerine “geçmişte suç işlemiş” kullanılsaydı, olayın etkisi azalırdı. Bu analiz, haberin dilsel ve görsel unsurlarının nasıl seçilip birleştirildiğini, okuyucuya iletilmek istenen mesajın derinliğini ve karmaşıklığını vurgular.

Şekil 5. Cumhuriyet Gazetesi İkinci Habere Yönelik Haber Sayfası

Kaynak: Cumhuriyet Gazetesi, 08.08.2023

“İkizköylüler Direniyor” başlıklı haberde, dilsel ve görsel göstergeler, yerel halkın Akbelen Ormanı'ndaki termik santral faaliyetlerine karşı yıllardır süren kesintisiz direnişini vurgular. Başlık, halkın kararlılığını ve uzun süreli mücadelesini ön plana çıkarırken, "direniyor" ifadesi mücadelecî tutumu ve kararlılığı ifade eder. “Yıllardır” kelimesi ise bu mücadelenin sürekliliğini ve halkın sabrını belirtir.

Tablo 10. “İkizköylüler Direniyor” Haberine Yönelik Saussure Yaklaşımı Analiz

Tablosu

Gösterge Türü	Gösteren ve Gösterilen İlişkisi			Paradigmatik İlişki	Sentagmatik İlişki
	Gösterge	Gösteren	Gösterilen		
Dilsel	özne	İkizköylüler	Yerel halk, direnişçiler	“İkizköylüler” yerine “yerel köylüler” deneşydi topluluğun direniş kimliği zayıflardı.	“İkizköylüler” ve “direniyor” birlikte halkın uzun süredir kararlı bir mücadele verdiğini gösterir.
Dilsel	fiil	direniyor	Kesintisiz mücadele	“Direniyor” yerine “protesto ediyor” vurgu azalırdı.	“Direniyor” ifadesi “yıllardır” ifadesiyle birleşerek direnişin sürekliliğini ve halkın sabrını vurgular.
Dilsel	zaman	yıllardır	Uzun süre	“Yıllardır” yerine “uzun süredir” deneşydi vurgu eksik kalabilirdi.	“Yıllardır” ve “direniş” ifadeleri bir araya gelerek halkın köklü direnişini gösterir.
Dilsel	nesne	termik santral	Endüstriyel faaliyet	“Termik santral” yerine “sanayi tesisi” deneşydi çevresel zarar vurgusu azalırdı.	“Termik santral” ve “mücadele” ifadeleri birleştirilerek halkın sanayiye karşı çevreyi koruma mücadelesi yansıtılır.
Dilsel	nesne	mücadele	Protesto, direniş	“Mücadele” yerine “protesto” deneşydi dayanışma ve azim vurgusu eksik kalırdı.	“Mücadele” ve “direniyor” ifadeleri bir araya gelerek halkın azimli direnişini ifade eder.
Görsel	pankart	“Akbelen Ormanını Vermeyeceğiz” yazılı pankart	Kararlılık, direniş	“Pankart” yerine kalabalık bir fotoğraf olsaydı mesaj doğrudan iletilmezdi.	“Pankart” ve “insanlar” birlikte halkın doğaya sahip çıkma kararlılığını gösterir.
Görsel	insanlar	Protesto eden köylüler	Direnişçiler	İnsanlar yerine yalnızca pankart olsaydı toplumsal birlik vurgusu zayıflardı.	İkizköylüler ve pankart, halkın direnişini ve dayanışmasını vurgular.
Görsel	ortam	Ormanlık alan	Doğal çevre	Ormanlık alan yerine şehir görüntüsü olsaydı çevre mücadelesi etkisi zayıflardı.	Ormanlık alan, protesto ile birlikte çevrenin korunmasına yönelik halkın mücadelesini yansıtır.

Haberdeki dilsel göstergeler, çevresel tahribat ve sosyal tepkiyi vurgular. “İkizköylüler” ifadesi, yerel halkın mağduriyetini ve mücadelesini ön plana çıkarırken, “direniyor” fiili, kesintisiz mücadele ve kararlılığı ifade eder. “Termik santral” ifadesi,

çevre kirliliği ve endüstriyel faaliyeti temsil ederken, ekonomik çıkar ve güç de ima edilmektedir. “Mücadele” kelimesi, direnişin ve azmin sembolüdür. Fotoğraflar, haberdeki anlam yapısını güçlendirir; ilk fotoğraf, halkın kararlılığını simgelerken, ikinci fotoğraf, direnişin mekânını ve halkın mücadelesini gösterir.

Tablo 11. “İkizköylüler Direniyor” Haberine Yönelik Barthes Yaklaşımı Analiz

Tablosu

Gösterge Türü	Gösterge	Denotatif	Konotatif	Mit
Dilsel	özne	İkizköylüler	Mağduriyet, mücadele	Halkın doğa için uzun süredir direniş sergilemesi
Dilsel	fiil	direniyor	Kararlılık, azim	Çevreyi koruma adına halkın kesintisiz mücadelesi
Dilsel	zaman	yıllardır	Süreklilik, sabır	Direnişin uzun vadeli ve sürekli olduğu vurgusu
Dilsel	nesne	termik santral	Çevre kirliliği, ekonomik çıkar	Ekonomik gücün doğaya verdiği tehdit
Dilsel	nesne	mücadele	Azim, dayanışma	Halkın çevresel haklarını korumak için birleşmesi
Görsel	pankart	“Akbelen Ormanını Vermeyeceğiz” yazılı pankart	Azim, mücadele	Toplumsal çevre mücadelesinin bir simgesi olarak halkın direnişi
Görsel	insanlar	Protesto eden köylüler	Kararlılık, dayanışma	Halkın doğayı koruma uğruna verdiği birlik mücadelesi
Görsel	ortam	Ormanlık alan	Doğa, çevre	Ormanların korunması gereken değerler olduğu algısı

Dizimsel (syntagmatic) boyut analizi, haberdeki dilsel ve görsel öğelerin, olayın ciddiyetini nasıl vurguladığını gösterir. Başlık, fotoğraflar ve metinler bir araya gelerek okuyucunun dikkatini çeker ve olayın şiddetini pekiştirir. Örneğin, “direniyor” ifadesi, fotoğraflardaki kararlılık ve mücadele ile birleşerek olayın önemini artırır. Dizisel (paradigmatic) boyut analizi ise, kullanılan kelimeler ve imgelerin alternatifleriyle nasıl farklı anlamlar yaratılabileceğini ortaya koyar. Örneğin, “direniyor” yerine “protesto ediyor” kullanılsaydı, olayın etkisi azalırdı. “Yıllardır” ifadesi de anlamın etkisini güçlendirir.

Şekil 6. Hürriyet Gazetesi Haberine Yönelik Haber Sayfası

Kaynak: Hürriyet, 28.04.2024

“Akbelen Köylüleri Aras’la Buluştu” başlıklı haberde, dilsel ve görsel göstergeler, yerel halkın Akbelen Ormanı’nı koruma mücadelesinde kazandığı dayanışmayı ve desteği sunmaktadır. Başlık, halkın mücadelesine verilen desteği ve toplumsal dayanışmayı vurgular. “Buluştu” fiili, bir araya gelmeyi ve görüşmeyi ifade ederken, aynı zamanda destek ve birlik mesajı taşır. “Akbelen köylüleri” öznesi, direnişi simgelerken, halkın mağduriyetini ve kararlılığını ön plana çıkarır. “Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Aras” ifadesi, yerel yönetimi ve liderliği temsil eder, desteğin ve sorumluluğun önemini yansıtır. “Beş yıldır” ifadesi, mücadelenin sürekliliğini ve halkın gösterdiği sabrı vurgular. “Orman” nesnesi, çevresel değeri ve doğayı simgelerken, “savunan” fiili, direnişi ve kararlılığı ifade eder.

Tablo 12 . “Akbelen Köylüleri Aras’la Buluştu” Haberine Yönelik Saussure

Yaklaşımı Analiz Tablosu

Gösterge Türü	Gösteren ve Gösterilen İlişkisi			Paradigmatik İlişki	Sentagmatik İlişki
	Gösterge	Gösteren	Gösterilen		
Dilsel	özne	Akbelen köylüleri	Yerel halk, direnişçiler	“Akbelen köylüleri” yerine “protestocular” deneydi topluluğun çevre kimliği zayıflardı.	“Akbelen köylüleri” ve “savunan” birlikte kullanılarak halkın direnişçi karakteri vurgulanır.
Dilsel	fiil	buluştu	Ziyaret, toplantı	“Buluştu” yerine “görüştü” deneydi samimi dayanışma etkisi azalır.	“Buluştu” ve “Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Aras” bir arada, lider desteğini ve dayanışmayı pekiştirir.

Gösterge Türü	Gösteren ve Gösterilen İlişkisi			Paradigmatik İlişki	Sentagmatik İlişki
	Gösterge	Gösteren	Gösterilen		
Dilsel	nesne	Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Aras	Yerel yönetici	“Belediye Başkanı” yerine “yönetici” deneşydi liderlik algısı zayıflardı.	“Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Aras” ve “buluştu” ifadeleri yerel yönetimle halk arasındaki güçlü bağları pekiştirir.
Dilsel	zaman	beş yıldır	Uzun süre	“Beş yıldır” yerine “bir süredir” deneşydi süreklilik vurgusu zayıflardı.	“Beş yıldır” ifadesi “mücadele” ile birleşerek halkın sabır ve kararlılıkla süren çevre mücadelesini ifade eder.
Dilsel	nesne	orman	Akbelen Ormanı	“Orman” yerine “yeşil alan” deneşydi doğaya atf zayıflardı.	“Orman” ve “savunan” ifadeleri doğaya yönelik koruma çabalarını ve çevresel direniş gösterir.
Dilsel	fiil	savunan	Koruma, direniş	“Savunan” yerine “koruyan” deneşydi kararlılık vurgusu eksik kalırdı.	“Savunan” fiili “Akbelen köylüleri” ile birlikte halkın çevreyi koruma kararlılığını ifade eder.
Görsel	insanlar	Başkan Aras ve köylüler	Direnişçiler, destekçiler	Görselde sadece köylüler olsaydı resmi destek mesajı eksik kalırdı.	“Başkan Aras ve köylüler” birlikte halkın mücadelesine lider desteğinin sağlandığını gösterir.
Görsel	ortam	Toplantı odası	Resmi yer	Toplantı odası yerine açık alan olsaydı resmi destek etkisi zayıflardı.	Toplantı odası, yerel yönetimin halkla doğrudan ilişki kurma çabasını yansıtır.
Görsel	pankart	“Akbelen Yaşamak İstiyor” yazılı pankart	Kararlılık, direniş	Pankart yerine kalabalık fotoğraf olsaydı mesaj doğrudan iletilmezdi.	“Pankart” ve “insanlar” bir araya gelerek halkın doğaya sahip çıkma kararlılığını pekiştirir.

Haberdeki dilsel ve görsel göstergeler, çevresel tahribat ve sosyal tepkiyi ön plana çıkarır. Başkan Aras ile köylülerin toplantı odasında bir araya gelmesi, mücadelenin resmiyet kazandığını ve yerel yönetimin desteğini aldığını gösterir. Fotoğrafta yer alan Başkan Aras ve köylülerin toplu duruşu, mücadelenin resmiyetini ve dayanışmayı pekiştirir. Toplantı odasında çekilen görüntü, resmi bir yerin kullanımını ve direnişe verilen desteği simgeler. Pankartlar ise, köylülerin kararlılığını ve azmini sembolize eder, mesajları mücadelenin gücünü vurgular. Görseller, haberdeki anlamı güçlendirirken, destek ve kararlılığı belirgin bir şekilde ortaya koyar. Haberdeki dizimsel (syntagmatic) boyut analizi, kullanılan dilsel ve görsel öğelerin nasıl bir bütünlük içinde kullanılarak okuyucunun dikkatini çektiğini ortaya koyar. Başlık, fotoğraflar ve metinler bir araya gelerek okuyucunun dikkatini çeker ve olayın şiddetini vurgular. Örneğin, "buluştu" kelimesi, fotoğraflardaki dayanışma ve destek görüntüleriyle birleşerek olayın önemini artırır. Dizisel (paradigmatic) boyut analizi ise, kelimelerin ve imgelerin alternatif ifadelerle değiştirilmesinin nasıl farklı anlamlar yaratabileceğini gösterir. Seçilen dilsel ve görsel öğeler, olayın aciliyetini vurgulamak

için bilinçli olarak seçilmiştir. “Buluştu” yerine “görüştü” ya da “savunan” yerine “koruyan” kullanılsaydı, olayın etkisi azalırdı.

Tablo 13. “Akbelen Köylüleri Aras’la Buluştu” Haberine Yönelik Barthes Yaklaşımı Analiz Tablosu

Gösterge Türü	Gösterge	Denotatif	Konotatif	Mit
Dilsel	özne	Akbelen köylüleri	Mağduriyet, mücadele	Halkın doğayı koruma mücadelesi ve azmi
Dilsel	fiil	buluştu	Dayanışma, destek	Halkın yerel yönetimle iş birliği içinde olduğu algısı
Dilsel	nesne	Büyükşehir Belediye Başkanı Ahmet Aras	Liderlik, destek	Yerel yönetimin doğa koruma mücadelesinde halkın yanında olması
Dilsel	zaman	beş yıldır	Süreklilik, sabır	Uzun süren doğa koruma çabalarının değeri
Dilsel	nesne	orman	Doğal yaşam alanı, çevresel değer	Ormanların korunması gereken değerler olduğu algısı
Dilsel	fiil	savunan	Kararlılık, azim	Doğaya sahip çıkma kararlılığı
Görsel	insanlar	Başkan Aras ve köylüler	Kararlılık, dayanışma	Yerel yönetim ve halkın birleşerek doğa koruma çabası
Görsel	ortam	Toplantı odası	Resmîyet, destek	Direniş sağlanan resmi destek ve yerel yönetimin yanıtı
Görsel	pankart	“Akbelen Yaşamak İstiyor” yazılı pankart	Azim, mücadele	Halkın çevresel dayanışmasının simgesi olarak direniş

Sonuç olarak, “Akbelen Köylüleri Aras’la Buluştu” başlıklı haber, dilsel ve görsel göstergelerle stratejik bir şekilde yapılandırılarak okuyucunun dikkatini çeker ve olayın ciddiyetini vurgular. Başlık, fotoğraflar ve metinler, olayın aciliyetine gönderme yaparken göstergebilimsel analiz, haberde kullanılan göstergelerin ardındaki anlamları ve bu anlamların nasıl inşa edildiğini ortaya koyar. Göstergebilimsel yaklaşım, metinsel ve görsel öğelerin nasıl seçilip düzenlendiğini analiz ederek, haberde inşa edilen çok katmanlı anlatının derinliğini ve karmaşıklığını ortaya koyar.

Bu araştırmada ortaya konan bulgular, büyük ölçüde gazetelerin siyasal-iktisadi bağlantıları ve kurumsal yayın politikaları çerçevesinde şekillenmektedir. Sözcü veya Cumhuriyet gibi muhalif çizgideki yayınlar, haber sunumlarında devlet müdahalesi veya şirket faaliyetlerini eleştirel bir perspektifle ele alırken; Sabah gibi iktidara yakın konumlanan gazeteler, eylemcilerin “tehlikeli” veya “provokasyon” ekseninde gösterildiği bir çerçeve kurabilmektedir. Bu farklılıklar, gazetelerin ideolojik kimliklerinin haber başlıklarından kullanılan görsellere kadar tüm unsurlara

yansıdığını ortaya koymaktadır. Ayrıca haberlerin tarih bilgileri (örneğin 25.07.2023 veya 08.08.2023 gibi), olayların hangi dönemde ve hangi toplumsal-siyasal atmosfer içinde ele alındığını anlamak açısından kritik önemdedir.

Sonuç

Bu araştırmada, Akbelen Ormanı özelinde yayımlanan altı haberin göstergebilimsel analizi gerçekleştirilmiş ve söz konusu haberlerin çevre gazeteciliği bağlamında kamuoyunu nasıl etkilediği ortaya konmuştur. İncelemede, medyanın yalnızca çevre sorunlarını aktaran bir araç olmakla kalmayıp, aynı zamanda okuyucuların algısını şekillendirme gücüne de sahip olduğu görülmüştür. Örneğin, “Akbelen Ormanı’na Şafak Baskını” başlıklı haber, devlet müdahalesinin “ani” ve “tehlike odaklı” bir çerçeveye sunulduğunu gösterirken, “4 Yıllık Kömür İçin Değer Miydi Bu Güzelliğe Kıymaya” başlıklı haber, kısa vadeli ekonomik çıkarların uzun vadeli doğa tahribatına nasıl yol açtığını çarpıcı bir üslupla sergilemektedir.

Çalışmada kullanılan göstergebilimsel yaklaşım (Saussure’ün yapısalcı modeli ve Barthes’in denotasyon–konotasyon–mit çözümlemesi), haber metinlerinin dilsel ve görsel unsurlarını inceleyerek hangi kelime veya imajların hangi ideolojik, duygusal ve toplumsal katmanları yansıttığını çözümlememize olanak tanımıştır. Bu yöntem, medyanın çevre sorunlarını ele alış biçiminin yalnızca bilgilendirme değil, aynı zamanda yönlendirme işlevi de taşıyabileceğini ortaya koymaktadır. Haberlere yerleştirilen kavramlar (örneğin “baskın”, “kıymaya”, “kesim”, “suç sicili kabarık”) ve görseller (TOMA, drone çekimi, protesto pankartı gibi) okuyucunun olayları algılamasında önemli bir rol üstlenmektedir.

Araştırma bulguları, gazetelerin siyasi ve iktisadi bağlantılarıyla kurumsal yayın politikalarının haberlerin çerçevelenmesine doğrudan etki ettiğini göstermektedir. Sözcü ve Cumhuriyet gibi muhalif çizgideki gazeteler, haber dillerinde “direniş”, “mağduriyet” ve “hak arama” söylemlerini kullanarak yerel halkın mücadelesine destek veren bir tutum sergilerken, iktidara yakın çizgideki Sabah, eylemcileri “suçlu” veya “tehdit” olarak çerçevelemekte ve devletin sert müdahalesini meşrulaştıran bir söylem kurabilmektedir. Bu farklılıklar, gazetelerin ideolojik kimliklerinin haber başlıklarından kullanılan fotoğraflara kadar uzanan çok boyutlu yansımalarını açıkça ortaya koymaktadır.

Analiz sürecinde, haberlerin yayımlanma tarihlerinin de olayların hangi sosyopolitik atmosferde ele alındığını anlamak açısından önem taşıdığı görülmüştür. Örneğin, bir gazetede yer alan haberin “şafak baskını” ifadesini kullanması, belirli bir dönemdeki politik gerilimleri veya toplumsal hassasiyetleri yansıtmış olabilir. Bu nedenle, haberlerin tarih bilgisi, olayın çerçevelenmesi ve kamuoyunun bu çerçeveye verdiği tepkiyi daha anlaşılır kılmaktadır.

Bu çalışmadan hareketle, çevre gazeteciliğinin nesnel ve etik sorumluluk ilkelerini koruması gerektiği sonucuna ulaşılabilir. Kriminalize edici veya tek taraflı haber dilleri, çevre aktivistlerinin meşruluğunu zedeleyerek kamuoyunda güvensizlik inşa edebilmekte, bu da çevre sorunlarına ilişkin tutum ve davranışları olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bunun yerine, gazetecilerin “karşı taraf” görüşlerini de içeren, bilimsel verilere dayanan, açık ve dengeli bir üslup kullanmaları önerilmektedir. Haberlere konu olan görsel materyalin, gerçekten o haber metninde bahsedilen göstergeleri içerip içermediğinin doğrulanması da yöntemin güvenilirliği açısından önem taşımaktadır.

Çalışmadan elde edilen sonuçlar, gazetelerin ideolojik konumlanışlarının ve yayın politikalarının hem başlık ve spot seçiminde hem de görsel tercihlerinde belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle, araştırmayı daha ileriye taşımak isteyenler için birkaç öneri sıralanabilir. Öncelikle, gazetelerin siyasi-ekonomik bağlantıları ile haber sunumları arasındaki ilişkiyi daha geniş bir örnekleme inceleyen çalışmalar yapılabilir. Ayrıca, haberlerin hangi tarih aralığında yayımlandığı detaylandırıldıkça, olayların kısa veya uzun vadede nasıl farklı söylemlerle çerçevelendiği de açığa çıkarılabilir. Bu tür ek çalışmalar, çevre gazeteciliği ile kamuoyu oluşumu arasındaki dinamiği daha kapsamlı biçimde aydınlatacaktır.

Sonuç olarak, Akbelen Ormanı özelinde yapılan bu göstergibilimsel analiz, çevre gazeteciliği uygulamalarının toplumsal algı ve çevre hareketlerine etkisini anlamak bakımından değerli bir örnek sunmaktadır. Medya, yalnızca bilgilendiren bir kanal olmakla kalmayıp, kamu algısını biçimlendiren bir güç olarak da karşımıza çıkmaktadır. İdeolojik farklılıklar, kurumsal bağlantılar ve tarihsel bağlam gibi unsurların haberlerin içeriğine ve çerçevelenmesine yansıdığı göz önüne alındığında, çevre gazeteciliği alanında daha çok sayıda disiplinlerarası incelemeye ihtiyaç

duyulduğu söylenebilir. Bu incelemeler, çevre konularında toplumsal duyarlılığın nasıl artırılabilceğine dair bilimsel ve uygulamalı perspektifler geliştirilmesine katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- ALLAN, S., ADAM, B., & CARTER, C. (Eds.). (2000). *Environmental risks and the media*. Taylor & Francis.
- BARTHES, R. (1957). *Mythologies*. Hill and Wang.
- BARTHES, R. (1977). *Image-Music-Text*. Macmillan.
- BASMACI, G. (2021). Çevre gazeteciliği bağlamında termik santrallerle ilgili haberlerin incelenmesi. *Selçuk İletişim Dergisi*, 14(3), 1213-1258. <https://doi.org/10.18094/JOSC.938621>
- BERGER, A. A. (2005). *Media Analysis Techniques*. SAGE Publications.
- CARSON, R. (2002). *Silent Spring*. Houghton Mifflin Harcourt Publishing Company, New York.
- CENGİZ, Ö. (2023). Türkiye’de iklim haberciliği: Kuraklık haberleri üzerine bir içerik analizi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 62, Yaz, 113-132. <https://doi.org/10.47998/ikad.1252254>
- COX, R. (2010). *Environmental Communication and the Public Sphere*. SAGE Publications.
- DURGEÇ, P. & Demirel, S. D. (2023). Çevresel farkındalık yaratma bağlamında çevre sorunlarının dijital gazetelerde sunumu üzerine bir araştırma. *e-GİFDER*, 11(1), 501-520. <https://doi.org/10.19145/e-gifder.1206345>
- FISKE, J. (2011). *Introduction to Communication Studies*. Routledge.
- FUCHS, C. (2017). *Social media: A critical introduction*. SAGE Publications.
- GİRGİN, A. (2008). *Gazeteciliğin temel ilkeleri*. Der Yayınları.
- GUIRAUD, P. (2016). *Semiotics*. Routledge.
- HANSEN, A. (2019). *Environment, media and communication*. Routledge.
- HARCUP, T. & O’neill, D. (2016). What is News? News Values Revisited (again). *Journalism Studies*, 18(12), 1470–1488. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2016.1150193>

- KARASAR, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayınları.
- KLEİN, N. (2015). *This changes everything: Capitalism vs. the climate*. Simon & Schuster.
- LESTER, L. & Hutchins, B. (2013). *Media and Environment: Conflict, Politics and the News*. Polity Press.
- MARTÍNEZ-ALIER, J. & Muradian, R. (2015). *Ecological Economics*. Edward Elgar Publishing.
- MİLLER, G. T., & SPOOLMAN, S. (2016). *Environmental science*. Cengage Learning.
- PATTON, M. Q. (2002). *Qualitative Research & Evaluation Methods*. SAGE Publications.
- SAUSSURE, F. (1959). *Course in General Linguistics*. McGraw-Hill.
- TOK, İ. (2023). Tık odaklı haberlerin duygusal boyutu: Çevre haberleri üzerine bir inceleme. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi (KIAD)*, 10(Bahar), 145-171. <https://doi.org/10.56676/kiad.1251643>

Çalışma tek yazar tarafından yürütülmüştür.

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.